

فرصت را از دست ندهی داد

گفت‌وگو با رئیس فرهنگستان زبان و ادب فارسی

غلامعلی حداد عادل در ۱۹ اردیبهشت ۱۳۲۴ متولد شد. سیاستمدار اصولگرا و دانشیار بازنشسته دانشگاه است که هم‌اکنون به‌عنوان رئیس فرهنگستان زبان و ادب فارسی و بنیاد سعدی، عضو مجمع تشخیص مصلحت نظام و شورای سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی و همچنین عضو شورای عالی انقلاب فرهنگی فعالیت می‌کند. حداد عادل پنجمین رئیس و اولین رئیس غیر روحانی مجلس شورای اسلامی و نماینده مردم تهران در مجلس شورای اسلامی در دوره‌های ششم تا نهم بوده است.

تقریباً همه می‌دانند که شهید آیت‌الله رئیسی سعی می‌کرد از حاشیه‌سازی پرهیز کند، در نتیجه‌ها و چگونه توانسته بود بدون ایجاد جنجال و بحران، سیاست‌های معقول و منطقی خود را پیش ببرد؟
آقای رئیسی با مردم بود و مردم واقعاً شخصیت ایشان را در این سه سال به خوبی شناختند. یک مرد اخلاقی، مومن، پر تلاش، پاک و به دور از هوچی‌گری و ایجاد جنجال و ایجاد بحران بود و روش‌های بسیار منطقی و معقولی را برای حل مسائل پیش می‌گرفت که یکی از مهم‌ترین آنها در عالم سیاست، پرهیز از حاشیه‌سازی بود. بعضی وقت‌ها را به یاد می‌آوریم که مسئولان بلند پایه کشور سخنرانی‌هایی داشتند که پس از هر کدام جنجال و دو دستگی بین مردم ایجاد می‌شد. آقای رئیسی در طول این سه سال هرگز یک چنین رفتار و گفتاری نداشت که مردم را دل‌نگران کند و برآشوبد. این یک واقعیت مهم بود که او حاشیه‌سازی نمی‌کرد. اگر از کسی گله داشت، سعی می‌کرد این گله را در محافل خصوصی و با صحبت با همان اشخاص یا نهادها برطرف کرده و مسائل را حل کند. مسائل درون خانواده حکومت را که برای مردم آزاردهنده بود به میان مردم نمی‌آورد. این یکی از خصوصیات ایشان بود.

به واسطه ارتباط نزدیکی که با ایشان داشتید، از ویژگی‌های شخصیتی ایشان برای ما بگوئید.

مرد صاف و صادق بود و ظاهر و باطنش یکی بود. قابل اعتماد بود و گفتنی است که در عالم سیاست از این نوع افراد کم پیدا می‌شوند. آدم وقتی با او حرف می‌زد، احساس می‌کرد که می‌تواند اعتماد کند. گاهی خدمت ایشان می‌رسیدم و می‌گفتم راجع به دولت این جور می‌گویند. ایشان می‌گفتند: نه، نظر دولت این نیست و این کار را نکرده است. می‌گفتم: آقای رئیسی! چون شما می‌گوئید و من شما را صادق و راستگو می‌دانم، این بحث از نظر من تمام است. واقعاً به صداقت ایشان اعتقاد داشتم. متقابلاً هم سعی می‌کردیم با ایشان صادق باشیم. این یکی از بهترین خصوصیات آقای رئیسی بود. پرحوصله بودند. نوعاً عصبانی نمی‌شدند. یادم نمی‌آید. شاید ایشان به ندرت عصبانی شده باشند. حرف‌های مخالفان را تحمل می‌کردند. گاهی وقت‌ها حرف‌های خارج از موضوع در جلسات مطرح می‌شدند و کش پیدا می‌کردند. ایشان به شکلی عاقلانه و با اخلاق موضوع را جمع می‌کرد و به نتیجه می‌رساند. پرکاری ایشان واقعاً برای من درس بود. گاهی تا ۱۲ شب با ایشان جلسه داشتیم و من حیرت می‌کردم. بعضی وقت‌ها ساعت ۱ و ۲ بعد از نصف شب از سفر خارج برمی‌گشت و صبح اول وقت در کرمان بود. این طور سر از پا نمی‌شناخت.

آقای رئیسی در سفر اخیر خود به تبریز و مازندران، اقدامات بسیار سریعی انجام دادند. به نظر شما، چه انگیزه‌های باعث می‌شد ایشان اینگونه به سرعت و با علاقه‌مندی فراوان به امور رسیدگی کنند؟

در همین اتفاق آخر هم ایشان در مازندران بودند. خیلی سریع به تهران بازگشتند و ۵ و ۶ صبح عازم تبریز شدند. این سدی که روی رود ارس بسته شده، بخشی از مهار آب‌های مرزی و استفاده از این آب‌هاست. مطابق قوانین بین‌المللی محدودیتی در باره آب‌های مرزی وجود دارد و اگر کشورها برای استفاده از آب‌های مرزی اقدام نکنند، فرصت را از دست می‌دهند و میدان را به کشور دیگر واگذار می‌کنند. ایشان با عشق و علاقه به اینکه الحمدلله این سد مشترک ساخته شده و آب این رود به نحو عادلانه بین دو کشور تقسیم شده و ۷۰ هزار هکتار زیر کشت می‌رود، به این سفر رفتند و ده طرح دیگر هم در این سفر در برنامه‌شان بود که افتتاح بشود. و اصرار داشتند که حتماً خودشان در افتتاح طرح‌ها حضور پیدا کنند.

بودم، خدمت بزرگان می‌رسیدم و با دولتمردان و بزرگان زیادی سر و کار داشتم. در ایشان صدق و صفا و نورانیتی می‌دیدم که در کمتر کسی دیده بودم. ما بزرگان زیادی داشتیم، اما ایشان هم جایگاه والائی داشت. تقدیر الهی این بود که این نعمت به ظاهر از ما سلب شد. خون این شهید والا مقام و همراهانش آثار و برکات فراوانی خواهد داشت. به فرمایش رهبری، وجود ایشان هم محترم، هم مغتنم بود. واقعا داشتند کار می‌کردند.

در صحبت‌های تان به کارهای زمین‌مانده‌های اشاره کردید که موجب دغدغه ایشان می‌شد. مخصوصاً در حوزه‌ای که شما مشاور ایشان بودید، یعنی حوزه فرهنگی. لطفاً بفرمایید کارهایی که زمین‌مانده‌اند و از این به بعد باید انجام شوند، کدامند؟

ایشان کارها را فهرست کرده بودند. به ویژه پروژه‌های نیمه‌تمامی که در جای جای کشور وجود داشت. ما در دولت‌های نهم و دهم هم سفر زیاد می‌رفتیم و در جریان بودیم که چه کارهایی متوقف شده‌اند. ایشان اصرار داشت که اینها باید انجام بشود. ایشان زمانی کار را شروع کرد که بعضی‌ها باور نمی‌کردند. می‌گفتند کشور در تأمین هزینه‌های جاری خودش با دشواری مواجه است. شما چگونه می‌خواهید پروژه‌هایی را که هزینه‌های هنگفتی دارند به نتیجه برسانید؟ مثلاً بحث آب‌رسانی به مناطق مختلف کشور یا بحث مسکن که شروع شد. بحث دیگر پروژه‌های نیمه‌تمام و یا مسئله احیای کارخانه‌ها و کارگاه‌های تعطیل یا نیمه‌تعطیل بودند. همه اینها با پشتکار و جدیتی که ایشان داشت، یکی بعد از دیگری، مسئله‌شان حل شد. در هر استانی که می‌رفتند، مردم به خاطر احیای واحدهای تولیدی و صنعتی تعطیل جشن می‌گرفتند.

باتوجه به تأکید شهید والا مقام بر مسائل فرهنگی و اجتماعی، لطفاً توضیح دهید چگونه ایشان اهمیت این مسائل را در جلسات با نمایندگان و دولتمردان مطرح می‌کردند و چه راهکارهایی برای حل مشکلات فرهنگی و اجتماعی ارائه می‌دادند؟

من به‌عنوان معاون پارلمانی [ایشان حدود دو سال معاون پارلمانی رئیس‌جمهور بودند] نمایندگان هر استان را خدمت ایشان می‌بردم و جلسه برگزار می‌شد. در عین حال که مسائل اقتصادی، صنعتی و کشاورزی در اولویت بودند، اما وقتی نماینده‌ای از فرهنگ سخن می‌گفت، ایشان خیلی استقبال و تأکید می‌کردند که ما باید در این حوزه هم تلاش کنیم. در بحث‌های اجتماعی، بارها در دولت اشاره کردند که رهبر حکیم انقلاب جلساتی برای رسیدگی به مباحث اجتماعی تشکیل می‌دهند. لذا اکنون این مسئولیت بر عهده ماست. ما که دور این میز نشستیم، باید این مشکلات را حل کنیم. اصلاً روحیه فرافکنی در ایشان وجود نداشت که دیگران نمی‌گذارند و نمی‌شود. ایشان همیشه با تمام توان کار می‌کردند. به همین دلیل دیدیم که چه شور و ولوله‌ای در فقدان ایشان برپا شد. حتی سیاسیونی که با ایشان همراه نبودند و مخالف ایشان بودند، غالباً ابراز محبت و اذعان کردند که ایشان یک چهره مردمی و انسان خدمت‌مندی بود. این خوبی‌ها را کسی کتمان نمی‌کند.

در همین اتفاق آخر هم ایشان در مازندران بودند. خیلی سریع به تهران بازگشتند و ۵ و ۶ صبح عازم تبریز شدند. این سدی که روی رود ارس بسته شده، بخشی از مهار آب‌های مرزی و استفاده از این آب‌هاست. مطابق قوانین بین‌المللی محدودیتی در باره آب‌های مرزی وجود دارد و اگر کشورها برای استفاده از آب‌های مرزی اقدام نکنند، فرصت را از دست می‌دهند و میدان را به کشور دیگر واگذار می‌کنند.

رئیس‌عزیز

ویژه‌نامه چهلین روز
عروج شهدای خدمت